

หั่นกลับมามองกระบวนการฟื้นฟูสึนามิอีกครั้ง – เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้ประสบภัย ผ่านงานศึกษาและกิจกรรมภายใต้โครงการสึนามิ เอค วอทซ์ (Tsunami Aid Watch:TAW)

สามปีหลังจากเหตุการณ์สึนามิ อุศุทธการทอ้งเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันไทยที่ได้รับความเสียหายจากภัยในครั้งนั้นก็ได้กลับมาอีกอีกครั้ง แต่ใครจะตอบได้บ้างว่าเท่าที่ผ่านมากระบวนการฟื้นฟูชุมชนผู้ประสบภัยสึนามินั้นมีข้อดีและข้อด้อยในจุดไหนบ้าง? ชุมชนผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลืออย่างไรเป็นธรรมหรือไม่? ชุมชนผู้ประสบภัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นหลังสึนามิอย่างไรบ้าง? สิ่งทีคำถามเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญในประเด็นความยุติธรรม และความยั่งยืนในกระบวนการฟื้นฟูความเสียหายหลังสึนามิ ซึ่งถือเป็นประเด็นหลักในกิจกรรมและงานศึกษาภายใต้โครงการสึนามิ เอค วอทซ์ (TAW)

กิจกรรมและงานศึกษาทั้งหมดภายใต้โครงการ TAW ได้รับการอำนวยความสะดวก และสนับสนุนจากพันธมิตรหลายฝ่าย ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน (SAN) กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ประสบภัย งานศึกษาเหล่านี้เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะให้โอกาสชุมชนผู้ประสบภัย และองค์กรผู้ให้ความช่วยเหลือได้สะท้อนทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูสึนามิให้กับสังคมในวงกว้างทั้งภายในและภายนอกประเทศได้รับรู้

สโกลปชาร์เตอร์ : รูปแบบการทอ้งเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการแบบมีอาชีพเพื่อการฟื้นฟูชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิอย่างยั่งยืน โดยให้บริการระดับมีอาชีพในอุศุทธการทอ้งเที่ยวทางเรือสำหรับตลาดการทอ้งเที่ยวในประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นการสร้างโอกาสที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิสองกลุ่มคือ ชุมชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการทอ้งเที่ยวภาคเอกชน โดยรูปแบบแนวคิดนี้ได้ทำการพัฒนาร่วมกับชุมชนบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา และชุมชนบ้านเกาะมุก จังหวัดตรัง

รูปแบบการเป็นเจ้าของพลังงานทางเลือก : พลังงานทดแทนทางเลือกเพื่อชุมชนอันดามัน การศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำระบบไฮบริดมาใช้กับชุมชนสองแห่งที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีการรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีในการเตรียมจัดตั้งโครงการการศึกษาวิธีการใช้พลังงานทดแทนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดโดยอาศัยศักยภาพของระบบเดิมที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าที่สามารถจ่ายไฟได้อย่างสม่ำเสมอตลอด 24 ชั่วโมงให้กับชุมชน 2 แห่งคือ เกาะปูและเกาะปอ จังหวัดกระบี่ การศึกษาเรื่องนี้ได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันอนุรักษ์พลังงานสากลและองค์กรพลังไทย

โซฟาร์ : สัญลักษณ์เพื่อความยุติธรรมในการฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ โดยได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับมาตรการรองรับความยุติธรรมในด้านการกระจายประโยชน์ที่เกิดจากโอกาสทางเศรษฐกิจในภาคการท่องเที่ยวหลังภัยพิบัติ ที่ชุมชนและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะได้รับร่วมกันอย่างยุติธรรม

สันามักับคริสตนิกาย : ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมกับความช่วยเหลือขององค์กรศาสนาคริสต์หลังภัยสันามิ กรณีศึกษาบ้านทุ่งหว้า บ้านทับตะวันและบ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยพิบูล สิทธิประเสริฐกุล ภายใต้การสนับสนุนของเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน

78 สัปดาห์หลังสันามิ : การศึกษาที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างที่มีลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมไทยและผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของการฟื้นฟูหลังเหตุการณ์สันามิในประเทศไทย โดยการศึกษาเรื่องนี้ได้มุ่งเน้นไปในการวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจและสังคมท้องถิ่นของชุมชนที่ประสบภัยสันามิ

ระบบเตือนภัยสันามิในประเทศไทย : ในรูปแบบของหนังสือรวบรวมข้อมูลพร้อมบทสรุปข้อเสนอแนะจากชุมชนผู้ประสบภัย 30 เดือนหลังสันามิ ในส่วนที่หนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ได้มีข้อเสนอแนะจากชุมชนที่ประสบภัยสันามิในจังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่ ถึงระบบเตือนภัยที่ได้พัฒนาไปแล้วและในส่วนที่สองจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการเสนอข้อแนะนำไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาระบบเตือนภัย

ประวัติและวิถีมอแกน ชาวเลแห่งอันดามันไทย : หนังสือเล่มนี้จะมีการนำเสนอตำนานและเรื่องราวการเดินทางของชนชาวมอแกน หรือยิปซีทะเล ย้อนกลับไปเมื่อหลายร้อยปีก่อนซึ่งเป็นการเดินทางผ่านทะเลเซเลเบส มายังหมู่เกาะในทะเลอันดามันของประเทศไทยและพม่า นอกจากนี้ยังได้เปิดประเด็นเกี่ยวกับความสับสนที่เกิดจากการเปลี่ยนไปของวิถีมอแกนที่เคยมีมาแต่ดั้งเดิม นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์สันามิ หนังสือเล่มนี้ยังได้นำเสนอภาพชีวิตของมอแกนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่มีความแตกต่างจากประวัติอันรุ่งเรืองเมื่อครั้งที่ยังรอนแรมไปทั่วท้องน้ำอันกว้างใหญ่ นำเสนอโดยสำเร็จ เชยชื่นจิตร ภายใต้การสนับสนุนของเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน

บ้านแห่งอนาคต: ไปด้วยการสร้างบ้านหลังสันามิของชุมชนชายฝั่งอันดามัน : หนังสือฉบับนี้มุ่งเน้นความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ที่เกิดจากการศึกษาชุมชนชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย ที่ทางเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชายฝั่งอันดามัน ได้ให้ความช่วยเหลือหลังการทำลายล้างของ สันามิที่ได้สร้างความเสียหายให้กับบ้านเรือนและ โครงสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จะกล่าวถึงชุมชนผู้ประสบภัยหลายแห่งที่ได้ดำเนินการสร้างบ้านหลังสันามิ ซึ่งเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยผู้คนหลายกลุ่ม รวมทั้งมีการ

เสนอปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนได้พบเจอระหว่างการค้าเนินการฟื้นฟู นำเสนอ โดยสำเร็จ เซชชินจิตร ภายใต้การสนับสนุนของเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน

นอกจากนี้ทางโครงการ TAW กำลังดำเนินการเพื่อนำเสนอประเด็นต่างๆ อีกหลายเรื่อง ซึ่งจะได้นำเสนอในโอกาสต่อไป

ศูนย์การเรียนรู้อินเทอร์เน็ตชุมชน

แนวคิดของโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ จะเป็นการยกระดับของคนในชุมชนเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน โดยมีเครือข่ายการเรียนรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากโครงการ TAW ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังสามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารหรือใช้เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ชุมชนสนใจอีกทางหนึ่งด้วย ทางโครงการ TAW พยายามที่จะพัฒนาแนวคิดนี้เพื่อเป็นแบบอย่างการค้าเนินการที่จะได้มีการเผยแพร่ต่อไป

ขณะนี้ทางโครงการ TAW ได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้อินเทอร์เน็ตชุมชนในพื้นที่เป้าหมายที่ประสบภัยสึนามิ อีกทั้งยังเริ่มต้นขยายพื้นที่เป้าหมายไปยังเขตภาคเหนือของประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน ไม่เฉพาะแก่ชุมชนที่ประสบภัยด้วยตนเองแต่ยังสามารถเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคอื่นๆ ในประเทศด้วย โดยศูนย์การเรียนรู้อินเทอร์เน็ตชุมชนที่ทางโครงการได้จัดตั้งแล้ว มี 5 ศูนย์ คือ

1. ชุมชนชาวมอแกน ศูนย์วัฒนธรรมชาวเล ต.ตึกคัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
2. ศูนย์ประสานงานบ้านน้ำเค็ม ต.บางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
3. เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน ถ. พระราม 6 ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง
4. ชุมชนเกาะลันตา ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่
5. ชุมชนบ้านทับตะวัน ต.บางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
6. กลุ่มสตรีบ้านหนอง ต.บ้านจัน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

ทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ เป็นการศึกษาและกิจกรรมที่ทางโครงการ TAW ได้จัดทำขึ้นมาตั้งแต่เริ่มต้นโครงการเมื่อกรกฎาคม 2548 เป็นต้นมา และยังมีอีกหลายกิจกรรมที่จะทำการเผยแพร่ในโอกาสต่อไปจนสิ้นสุดโครงการ ในวันที่ 31 มกราคม 2551 นี้ อย่างไรก็ตาม ท่านสามารถติดตามข้อมูล ข่าวสาร ที่เกี่ยวกับกิจกรรมและการศึกษาต่างๆ ภายใต้โครงการ TAW เพิ่มเติมได้ที่ www.taw-hbf.org หรือติดต่อสอบถามได้ที่ โทรศัพท์ : 053-810156 โทรสาร : 053-810805 E-mail: romlee@taw-hbf.org